

Νομικά και Ηθικά διλήμματα λόγω της πανδημίας του νέου κορωνοϊού

Αθηνά Λινού, MD, MPH, PhD, FACE

Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Πρόεδρος του Ινστιτούτου Προληπτικής Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής, Prolepsis

Η πανδημία της COVID-19 παράλληλα με τους κινδύνους για την δημόσια υγεία έχει δημιουργήσει πολλαπλά διλήμματα νομικής και ηθικής φύσεως.

Τα διλήμματα αυτά προβληματίζουν ολόκληρη την κοινωνία αλλά ιδιαίτερα τα κέντρα λήψης αποφάσεων και τους λειτουργούς υγείας.

Μεταξύ των σημαντικότερων διλημμάτων σημαντικά συγκαταλέγονται τα εξής:

- α) ο σεβασμός του ιατρικού απορρήτου σε σχέση με την διασφάλιση της δημόσιας υγείας κατά τη διάρκεια των ιχνηλατήσεων των επαφών και της ευρύτερης παρακολούθησης της επιδημικής καμπύλης, καθώς και της προστασίας της υγείας των επαφών των κρουσμάτων.
- β) η υποχρέωση, νομική και ηθική, του λειτουργού υγείας να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε περιπτώσεις που η μη επαρκής κάλυψη του με μέσα ατομικής προστασίας θέτει σε σοβαρό κίνδυνο και τη δική του ζωή.
- γ) η μη ύπαρξη κοινώς αποδεκτών κριτηρίων στις περιπτώσεις έλλειψης ή/και μη επάρκειας θεραπευτικών μέσων (π.χ. μονάδες εντατικής θεραπείας, εμβόλια, αναπνευστήρες)
- δ) η μόλις επαρκής νομική κάλυψη των ιατρών στις περιπτώσεις ανεπιθύμητων συμβαμάτων.

Η διεθνής επιστημονική κοινότητα προσπαθεί να αξιοποιήσει την εμπειρία από την πανδημία του HIV και την υλοποίηση των προγραμμάτων μεταμόσχευσης κατά την διαχείριση και αντιμετώπιση των ποικίλων θεμάτων που προκύπτουν και κατά την τρέχουσα περίοδο κρίσης. Καμία όμως από τις προ-υπάρχουσες εμπειρίες δεν θέτει ταυτόχρονα όλα τα παραπάνω διλήμματα.

Επιλογή ασθενών προς εισαγωγή σε ΜΕΘ σε έκτακτες περιστάσεις

Ευάγγελος Πρωτοπαπαδάκης

Δρ. Φιλοσοφίας, Αναπλ. Καθηγητής Εφαρμοσμένης Ηθικής του Ε.Κ.Π.Α

Η πανδημία του COVID-19 συνιστά και τεράστια δοκιμασία για τις ηθικές αρχές που έχουμε επιλέξει και επιθυμούμε να ρυθμίζουν την ζωή μας. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για τις ηθικές αρχές που διέπουν το ιατρικό λειτούργημα. Υπό την πίεση των περιστάσεων, το ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό καλείται συχνά να αποφασίσει ποιοι ασθενείς θα εισαχθούν σε ΜΕΘ, και ποιοι όχι. Με άλλα λόγια, οι γιατροί καλούνται να επιλέξουν ποιος θα ζήσει, και τούτο παρότι η ευθύνη αυτή δεν τους αναλογεί, αφού δεν εμπίπτει στα καθήκοντά τους. Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρεται πως ως κριτήριο επιλέγεται συνήθως το προσδόκιμο επιβίωσης σε συνάρτηση με τον χρόνο δέσμευσης της ΜΕΘ. Σε αντίθεση προς αυτό, θα υποστηρίξω πως το ασφαλέστερο, λιγότερο διαβλητό και, τελικά, αποτελεσματικότερο κριτήριο επιλογής δεν μπορεί να είναι άλλο από την χρονική προτεραιότητα, και πως οποιοδήποτε άλλο κριτήριο, η ηλικία, η κλινική εικόνα ή ο χρόνος παραμονής στην ΜΕΘ, περιφρονεί τόσο την έννοια της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, όσο και την απροϋπόθετη αξία της ανθρώπινης ζωής.

Η προσφορά της πρωτοβάθμιας φροντίδας στη δημόσια υγεία σε περίοδο πανδημίας

Γεώργιος Πατούλης

Περιφερειάρχης Αττικής

Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών

Η πρωτόγνωρη εμπειρία της πανδημίας που οι πολίτες βιώνουν παγκοσμίως, έφερε τα Υγειονομικά συστήματα αντιμέτωπα με την μεγάλη πρόκληση της ανασύστασης της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, που αποδείχθηκε ότι αποτελεί τον βασικό κορμό στην Ετοιμότητα των χωρών απέναντι σε μια πρωτοφανή Υγειονομική κρίση, όπως του COVID-19, που αδιακρίτως απειλεί την ανθρώπινη ζωή.

Στην Ελλάδα, δεδομένης της εξάντλησης του Συστήματος Υγείας από την δεκαετή οικονομική κρίση, η ανάγκη θωράκισης και αναβάθμισης της Πρωτοβάθμιας Περίθαλψης αναδείχθηκε στην πράξη, με την εμφάνιση του κορονοϊού, περισσότερο ανάγλυφη από ποτέ,

Με κεντρικό πυρήνα τον κατεπείγοντα χαρακτήρα της αποσυμφόρησης των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, των εξωτερικών ιατρείων, των εντατικών μονάδων και των παθολογικών και πνευμονολογικών κλινικών, σπεύσαμε από την πρώτη ώρα ως Περιφερειακή Αρχή, ως Περιφέρεια Αττικής, και ως ο μεγαλύτερος Ιατρικός Σύλλογος της χώρας, ο ΙΣΑ, να παράσχουμε άμεσα λύσεις για την διάσωση της υγείας και της ζωής των συμπολιτών μας. Δημιουργήσαμε με βαθμό επείγοντος τον βασικό ιστό αρωγής στο κράτος για την πρωτοβάθμια «απάντηση» του συστήματος Υγείας στην πανδημική απειλή:

Με την δημιουργία του Συντονιστικού Οργάνου ενεργοποιήσαμε εντός των πρώτων 24ώρων, από την στιγμή εμφάνισης του πρώτου κρούσματος κορονοϊού στη χώρα μας, το τηλεφωνικό κέντρο 1110 με την συμμετοχή 170 εθελοντών, ώστε η αποσυμφόρηση των νοσηλευτηρίων και η συνεπής καθοδήγηση του γενικού πληθυσμού να πραγματοποιείται τηλεφωνικά, - όπου αυτό κρίνεται ασφαλές, πάντα σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του ΕΟΔΥ-, με στόχο,

1. τόσο την προφύλαξη του πολίτη της Αττικής,
2. όσο και την προστασία από την υπερφόρτωση των νοσηλευτηρίων,
3. όσο επίσης, και την αποκλιμάκωση του πανικού του γενικού πληθυσμού και του κάθε νοικοκυριού με την σωστή ενημέρωση και καθοδήγηση.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ WEBINAR - ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ: «ΣΧΕΣΗ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ», Τετάρτη, 13 Μαΐου 2020

Η παρέμβαση αυτή, έδωσε τον χώρο, την εγκυρότητα και την υπενθύμιση στον πολίτη της αξίας της παρακολούθησης από τον γιατρό του, τον οικογενειακό γιατρό, ή τον προσωπικό γιατρό, ή τον ιδιωτικό γιατρό, για την επιτήρηση της υγείας και την ασφάλεια της ζωής.

Η εμπειρία της Πανδημίας στην Ελλάδα, προτάσσει την ανάγκη ενδυνάμωσης της Πρωτοβάθμιας Φρόντιδας Υγείας όσο ποτέ, και ευχαριστούμε τους ιδιώτες γιατρούς που λειτούργησαν με συνέπεια και αυτοθυσία ως πρωτοβάθμιες δομές , ως τείχος προστασίας της διασποράς της νόσου στα νοσοκομεία και την κοινότητα με την άσκηση του λειτουργήματος στα ιατρεία τους.

Αυτονομία και προσωπικά δεδομένα σε περίοδο πανδημίας

Φερενίκη Παναγοπούλου – Κουτνατζή

Επικ. Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου Παντείου Πανεπιστημίου

Η περίπτωση της πανδημίας μας έφερε προ των πυλών με περιστάσεις που δεν θα μπορούσαμε ποτέ να διανοηθούμε. Προκειμένου να αναχαιτισθεί η εξάπλωση του νέου κορωνοϊού, ο κόσμος καλείται να συμμορφωθεί με δυσθεώρητα μέτρα. Ένας δραστικός τρόπος για την επίτευξη του στόχου της καταπολεμήσεως του ιού είναι η παρακολούθηση των πολιτών από τις κρατικές αρχές, προκειμένου να ελεγχθεί, αλλά και να αποτραπεί η διασπορά του ιού, και η επαπειλήση αυστηρών κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμορφώσεως. Η συνδρομή της τεχνολογίας καθιστά εφικτή την αέναη επιτήρηση όλων. Η παρακολούθηση αυτή θέτει επί τάπητος το ζήτημα της σταθμίσεως ανάμεσα στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος, ήτοι της δημόσιας υγείας, και της ιδιωτικότητας και του δικαιώματος προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τα θέματα που τίθενται από την ανάγκη περιορισμού εξάπλώσεως και εν γένει αντιμετώπισεως της επιδημίας του κορωνοϊού αναφορικά με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών είναι πολλά και δυσεπίλυτα. Στο πλαίσιο της παρούσης εισηγήσεως θα περιοριστούμε στα εξής τρία ζητήματα α) την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ασθενών και την ιχνηλάτηση των επαφών αυτών, β) τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων των ασθενών στα ΜΜΕ για λόγους ενημερώσεως του πληθυσμού και γ) τη λήψη μέτρων σε χώρους εργασίας, αλλά και σε δημόσια προσβάσιμους χώρους εν γένει.

Βερβεσός Δημήτριος

Δικηγόρος

Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Δεν θα μπορούσε μια τέτοια πανδημία και ανθρωπιστική κρίση να μην αφήσει το αποτύπωμά της στον νομικό πολιτισμό της χώρας μας. Η υγειονομική αυτή κρίση μας απέδειξε ότι κανείς δεν μπορεί να σωθεί μόνος του. Απαιτεί την συνένωση της ατομικής και συλλογικής ευθύνης των πολιτών της κοινωνίας μας. Αποτελεί ηθικό και κοινωνικό στοίχημα για όλους μας.

Επίσης, βιώνουμε μια νέα πραγματικότητα καταγραφής προσωπικών δεδομένων που θα αποτελέσουν και τρόπο διαχείρισης τέτοιων κρίσεων στο μέλλον. Τέλος οι κλάδοι της οικονομικής και κοινωνικής μας ζωής που πλήττονται από την επέλαση αυτής της πανδημίας είναι πολλοί, αλλά μέσα από την συλλογικότητα θα υπάρξει η επόμενη μέρα.